

www.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Naziv originala:
Salman Rushdie
VICTORY CITY

Copyright © 2023, Salman Rushdie

All rights reserved

Translation Copyright © 2023 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-04973-2

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

SALMAN RUŽDI

GRAD POBEDE

Prevela Ljiljana Petrović Vesković

VULKAN
IZDAVAŠTVO

Beograd, 2023.

Za Hanan

PRVI DEO

Rođenje

Pоследnjeg dana svog života, kad je imala dve stotine četrdeset sedam godina, slepa pesnikinja, čudotvorka i proročica Pampa Kampana dovršila je ogromnu poemu o Bisnagi i zakopala je u glinenom ćupu zapečaćenom voskom u srcu razorenog Dvorskog kompleksa, kao poruku za buduća pokolenja. Četiri i po veka kasnije pronašli smo taj ćup i naše oči su prvi put ugledale besmrtno remek-delo pod nazivom *Džajaparadžaja*, „Pobeda i poraz“, napisano na sanskrtu, jednako dugo kao *Ramajana*, satkano od dvadeset četiri hiljade stihova, što nam je pomoglo da spoznamo tajne carstva koje je Pampa Kampana skrivala od istorije duže od sto šezdeset hiljada dana. Pre toga smo znali samo za ruševine koje su tamo ostale, a naše sećanje na njihovu istoriju takođe je bilo narušeno usled prohujalih vekova, nesavršenosti sećanja i obmana onih koji su kasnije stupili na scenu. Dok smo čitali knjigu Pampe Kampane, prošlost nam se vratila, a Bisnažansko carstvo ponovo se rodilo onakvo kakvo je uistinu bilo, sa svojim ratnicama i zlatnim planinama, danima uzvišene duhovnosti i niske pakosti, svojim jakim i slabim stranama, vrlinama i manama. Tada smo prvi put čuli kompletnu pripovest o tom kraljevstvu koje je započelo i okončalo se proždirućom vatrom i odrubljenom glavom. I ovo je ta priča, iznova ispričana prostijim jezikom sadašnjeg autora, koji nije ni učenjak ni pesnik, već naprosto čovek koji ispreda prikupljene niti i prilaže svoju verziju zarad puke razonode i mogućeg prosvetljenja današnjih čitalaca, starih i mladih,

obrazovanih i ne tako obrazovanih, ljubitelja mudrosti i poklonika ludosti, severnjaka i južnjaka, sledbenika različitih bogova i nezna-božaca, širokoumnih i uskoumnih, muškaraca i žena i pripadnika svih rodova izvan i između ta dva, potomaka plemićkih loza i proste raje, dobrih ljudi i nitkova, šarlatana i stranaca, poniznih mudraca i samoživih budala.

Priča o Bisnagi počinje u četrnaestom veku nove ere, na jugu zemlje koju danas nazivamo Indija, Barat, Hindustan.* Stari kralj čija je kontrolirajuća glava pokrenula čitavu stvar nije bio neki znamenit monarh već jedan od onih kvazivladara koji se pojavljuju između propasti jednog i uspona drugog velikog carstva. Zvao se Kampila od sićušne kneževine Kampili, „Kampila Raja“, pri čemu *raja* predstavlja regionalnu varijantu reči *radža*, sa značenjem „kralj“. Taj drugorazredni *raja* zadržao se na svom trećerazrednom prestolu taman toliko dugo da sagradi četvororazrednu tvrđavu na obalama reke Pampe, da unutar njenih bedema podigne petorazredni hram i iskleše nekoliko grandioznih natpisa na obronku stenovitog brda pre nego što se armija sa severa stuštila ka jugu da mu pomrsi konce. Bitka koja je usledila bila je sve samo ne ravnopravna i tako nevažna da se niko nije potrudio čak ni da joj nadene ime. Nakon što su pregazili vojsku Kampile Raje i pobili većinu njegovih ljudi, ratoborni severnjaci su zarobili dotičnog kvazikralja i otkarili mu nekrunisanu glavu. Potom su tu glavu napunili slamom i poslali je na sever zarad užitka delhijskog sultana. Ni u toj bezimenoj bici ni u toj otkarenoj glavi nije bilo ama baš ničeg posebnog. U to vreme bitke su bile uobičajena stvar i ljudi nisu čak ni pokušavali da ih nazovu ovim ili onim imenom; a odrubljene glave neprestano su putovale širom naše dične zemlje zarad užitka ovog ili onog kraljevića. U svojoj prestonici na severu sultan je već imao pozamašnu zbirku takvih trofeja.

---

* *Barat* i *Hindustan* su nazivi za Indiju koji su u širokoj upotrebi na Indijskom potkontinentu; reč *Barat* je sanskrtskog porekla dok reč *Hindustan* vodi poreklo iz persijskog i ima značenje „zemlja iza reke Ind“. (Prim. prev.)

Međutim, nakon te beznačajne bitke usledio je jedan od onih iznenađujućih događaja koji imaju moć da promene istoriju. Priča kaže da su žene iz tog sićušnog poraženog kraljevstva, koje su većinom ostale udovice zbog te bezimene bitke, napustile četvororazrednu tvrđavu nakon što su prinеле poslednje ponude pred oltarom petorazrednog hrama, prešle reku u malim čamcima volšebno prkoseći uzburkanim talasima i potom peške nastavile južnom obalom u pravcu zapada, sve dok nisu stigle do mesta gde su napravile veliku lomaču i izvršile kolektivno samoubistvo. Ozbiljnih lica, ne žaleći se na svoju sudbinu, razmenile su poslednje zbogom i krenule ka vatri bez trunke zaziranja. Nijedna nije čak ni vrisnula kad im je plamen zahvatio meso i kad je zadah smrti ispunio vazduh. Izgorele su u mukloj tišini; čulo se samo pucketanje vatre. Pampa Kampana je sve to videla rođenim očima. Činilo se da joj je sam univerzum slao poruku, govoreći joj, otvori uši, udahni, uči. Imala je devet godina i stajala tamo posmatrajući prizor sa suzama u očima, grčevito stiskajući ruku svoje majke, čije su oči bile suve, dok su sve te žene koje je poznavala marširale pravo u vatru i ostajale da sede, stoje ili leže u srcu pomahnitale peći dok im je plamen kuljao iz usta i ušiju: starica koja se već svega nagledala, i mlada žena koja je tek zakoračila u život, i devojka koja je mrzela oca, poginulog vojnika, i supruga koja se stidela muža koji je izbegao smrt na bojištu, i žena koja je divno pevala, i žena koja se jezivo smejala, i žena mršava kao pritka, i žena okrugla kao dinja. Sve su zakoračile u vatru i zadah njihove smrti bio je tako strašan da Pampa umalo nije povratila, a onda je, na njen užas, i njena majka, Rada Kampana, nežno istrгла šaku iz njenog stiska i, veoma polako, ali potpuno ubeđena, krenula ka plamenu da se pridruži lomači mrtvih, ne rekavši joj čak ni zbogom.

Nakon tog dana, dok god bude živa, Pampa Kampana, koja je nosila isto ime kao reka na čijim se obalama sve to zbilo, nosiće zadah majčinog gorućeg mesa u svojim nozdrvama. Lomača je bila napravljena od miomirisne sandalovine, uz obilje ubačenog karanfilića, belog luka, semenki kima i štapića cimeta, kao da se na toj ženskoj lomači spremalo pikantno jelo koje će biti izneto na trpezu zarad

gastronomskog užitka sultanovih slavni generala, ali svi ti mirisi i arome – kurkuma, i obe vrste kardamoma, krupnozrni i sitnozrni – nisu mogli da kamufliraju jedinstveni kanibalski oštar miris naživo pečenih žena, zbog čega je njihov zadah, najblaže rečeno, bio još nepodnošljiviji. Pampa Kampana posle toga nikad više nije mogla da okusi meso ni da ostane u kuhinji u kojoj se ono spremalo. Sva jela sa mesom u njoj su budila sećanja na majku i kad bi drugi ljudi jeli mrtve životinje, skretala je pogled u stranu.

Pampin otac je umro mlad, mnogo pre te bezimene bitke, tako da njena majka, za razliku od ostalih, nije bila sveža udovica. Ardžuna Kampana je napustio ovaj svet tako davno da mu Pampa nije zapamtila čak ni lice. O njemu je znala samo ono što je čula od Rade Kampane, da je bio čovek blage naravi, da je zarađivao za život radeći kao grnčar u gradu Kampili, gde su ga svi voleli, i da je podsticao svoju suprugu da i ona izuči grnčarski zanat, što joj je omogućilo da posle njegove smrti preuzme posao i dokaže da je više nego dorasla njegovoj veštini. Rada je zauzvrat taj zanat prenela svojoj ćerkici, vodeći Pampine majušne ruke nad grnčarskim točkom, tako da se Pampa još kao devojčica izveštila u pravljenju ćupova i činija, a povrh toga je naučila i važnu životnu lekciju – naime, da nema tog posla koji se može smatrati isključivo muškim. Pampa Kampana je sve do tog dana verovala da će to biti njen život, da pravi divne stvari stojeći rame uz rame sa svojom majkom pored grnčarskog točka. Ali taj san se sad okončao. Majka joj je pustila ruku i prepustila je sudbini.

Tokom jednog razvučenog trenutka Pampa je pokušavala da ubedi sebe kako je njena majka naprosto bila druželjubiva i kako je krenula za ostalima jer je prijateljstvo sa drugim ženama za nju oduvek bilo izuzetno važno. Govorila je sebi da je taj uzburkani zid ognja bio zavesa iza koje su se sve te gospođe šćućurile da razmene tekuće abrove i da će uskoro sve zajedno izaći iz plamena, neozleđene, možda malo oprljene, možda obavijene kuhinjskim mirisima, ali će sve to brzo proći i ona će se sa svojom majkom vratiti kući.

Tek kad je videla kako se poslednji komadi pečenog mesa odvajaju od kostiju Rade Kampane otkrivajući голу lobanju, Pampa je shvatila

da je njeno detinjstvo završeno, da će ubuduće morati da se ponaša kao odrasla osoba i da sebi nikada neće dopustiti da počini poslednju grešku svoje majke. Smejaće se u lice smrti i okrenuti se životu. Nikada neće žrtvovati svoje telo samo da bi krenula za mrtvim muškarcima u zagrobni svet. Odbiće da umre mlada i nastaviće da živi do nemoguće i prkosno duboke starosti. I čim je donela tu odluku, dobila je nebeski blagoslov koji će sve promeniti jer je to bio čas u kome je glas boginje Pampe, star koliko i samo vreme, počeo da ističe iz nežnih usta devetogodišnje devojčice.

Bio je to silovit glas, nalik na grmljavinu vodopada koji se sa visina stropoštava u dolinu slatkih odjeka. Taj glas je posedovao muziku koju nikad ranije nije čula, melodičnost koju će kasnije opisivati kao *blagost*. Bila je prestravljena, naravno, ali i ubeđena da nije zaposednuta od nekog demona. U tom glasu je bilo dobrote i uzvišenosti. Rada Kampana joj je jednom rekla da su dva vrhovna božanstva iz njihovog panteona provela najranije dane svog ašikovanja blizu tog mesta, pored srditih voda te kuljajuće reke. Možda se kraljica bogova lično u to vreme smrti vratila na mesto gde se rodila njena ljubav. Isto kao reka, Pampa Kampana je dobila ime po toj boginji – „Pampa“ je bilo jedno od brojnih lokalnih imena boginje Parvati, a njen ljubavnik Šiva, svemoćni Gospodar Igre, ukazao se pred njom u svojoj lokalnoj trookoj inkarnaciji – i tako je sve počelo da dobija svoj smisao. Prožeta osećanjem spokojne razdvojenosti od sopstvenog bića, devojčica Pampa počela je da sluša reči boginje Pampe koje su joj isticale iz usta. Ona nije imala nikakvu kontrolu nad tim rečima, isto kao što čovek koji sedi u publici nema kontrolu nad monologom glavnog glumca, i tako je počela njena karijera proročice i čudotvorke.

U fizičkom smislu, nije osećala nikakvu razliku. Nije bilo neprijatnih propratnih pojava. Nije drhtala niti se osećala slabo, nisu je zapljuskivale bujice vreline ni talasi hladnog znoja. Nije joj izbijala pena na usta, nije se batrgala u epileptičnom napadu, kao što je mislila da se dešava u takvim slučajevima i kao što se ponekad dešavalo drugim ljudima. Ako je nešto osetila, onda je to bio ogroman spokoj koji se

svio oko nje poput mekog plašta uveravajući je da je svet i dalje dobro mesto i da će na kraju sve ispasti kako treba.

„Iz krvi i ognja“, prozborila je boginja, „rodiće se život i moć. Baš ovde, na ovom mestu, nići će veličanstven grad, svetsko čudo, i carstvo koje će trajati duže od dva veka. A ti“, nastavila je, obraćajući se direktno Pampi Kampani, podarivši toj devojčici jedinstveno iskustvo komunikacije sa stranim natprirodnim bićem koje je govorilo kroz njena usta, „ti ćeš se postarati da nijedna žena nikad više ne izgori na ovakav način, i da muškarci počnu drugačije da se ophode prema ženskom rodu, i živećeš dovoljno dugo da prisustvuješ vlastitom uspehu i vlastitom porazu, da sve to vidiš i pretočiš u priču, mada ćeš, čim završiš sa pripovedanjem, umreti i niko te se neće sećati narednih četiri stotine i pedeset godina.“ I Pampa Kampana je tako naučila da božanska darežljivost uvek predstavlja mač sa dve oštrice.

Nakon toga je počela da korača ne znajući kuda ide. Da je žvela u naše doba, mogla je reći da je pejzaž kroz koji je hodila ličio na površinu Meseca: rošave ravnice, prašnjave doline, gomile kamenja, pustoš, melanholična praznina tamo gde je sve trebalo da buja od života. Ali ona Mesec nije doživljavala kao mesto. U njenim očima to je bilo samo božanstvo koje je sijalo na nebu. Išla je dalje i dalje sve dok nisu počela da joj se ukazuju svakojaka čudesa. Videla je kobru kako svojim klobukom zaklanja bremenitu žabu od sunčeve vreline. Videla je zeca kako se okreće ka lovačkom psu koji ga proganja i, grizući ga za nos, tera ga u bekstvo. Ta čudesa ispunila su je osećanjem da je na pomolu nešto veličanstveno. Malo posle tih vizija, koje možda treba protumačiti kao božanske znakove, stigla je do malog *mata* u Mandani.

Mat se takođe naziva *pitam*^{*}, ali da bismo izbegli zbunjivanje, dovoljno je reći da je u pitanju monaška izba. Kasnije, kako carstvo bude raslo, *mat* iz Mandane će prerasti u grandiozan kompleks koji će se prostirati sve do obala nabujale reke i upošljavati na hiljade sveštenika,

---

^{*} *Mutt (math)* ili *peetham*, sanskrska reč koja označava manastir ili isposničku nastambu. (Prim. prev.)

slugu, trgovaca, zanatlija, vratara, goniča slonova, krotitelja majmuna, konjušara i radnika koji su obrađivali manastirska pirinčana polja, mesto koje će biti poštovano kao svetište gde su carevi dolazili po savet, ali u to rano doba, pre nego što je nastupio početak početka, tu se nalazila samo skromna asketska pećina i mali povrtnjak, a isposnik koji je tu obitavao, u to vreme još prilično mlad, učenjak od dvadeset pet leta sa dugim talasastim loknama koje su mu padale niz leđa sve do struka, bio je poznat po imenu Vidjasagar, što je značilo da se u njegovoj velikoj glavi nalazio okean mudrosti, *vidja-sagara*. Čim je ugledao Pampu Kampanu kako ide ka njemu noseći glad na jeziku i ludilo u očima, shvatio je da je ta devojčica doživela strašne stvari i dao joj vode da pije i podelio sa njom ono malo hrane koju je imao.

Posle toga, bar po Vidjasagarovoj verziji događaja, njih dvoje su vodili dovoljno ugodan život, spavajući na suprotnim krajevima pećine, i dobro su se slagali, delimično i zbog toga što se mladi monah zavetovao na uzdržavanje od svih putenih užitaka, tako da, čak i kad je Pampa Kampana procvetala u devojku očaravajuće lepote, nikad nije pokušao prstom da je takne, mada pećina nije bila naročito prostrana, a njih dvoje su bili potpuno sami u mraku. To je bilo ono što će Vidjasagar dok god bude živ govoriti svima koji su postavljali pitanja – a uvek je bilo ljudi koji su postavljali pitanja jer je ovaj svet pun cinizma i sumnjičavosti, i takođe pun lažova, te u svemu unapred vidi laž. Što je Vidjasagarova priča zapravo i bila.

Sa druge strane, kad bi neko Pampi Kampani postavljao takva pitanja, ona ništa nije odgovarala. Ona je još od ranog doba razvila sposobnost da iz svesti isključi zla koja je život delio šakom i kapom. U to vreme još nije bila kadra da pojmi moć boginje koju je nosila u sebi ni da ovlada njome i zato nije mogla da se zaštiti kad je navodno uzdržani učenjak prešao nevidljivu granicu između njih i uradio to što je uradio. Doduše, to nije radio toliko često jer je zbog intelektualnih napora obično bio previše umoran da bi se prepustio telesnoj požudi, ali se to ipak dešavalo dovoljno često, i kad god bi se desilo, ona bi to izbrisala iz svog uma pukim činom volje. Na isti način je izbrisala i sećanje na majku, koja je kroz čin samožrtvovanja prinela vlastitu

kćer kao žrtvu na oltar isposnikove žudnje, i dugo je pokušavala da ubedi sebe da je to što se dešavalo u pećini bila obična iluzija, pa čak i da nikad nije ni imala majku.

Na taj način je uspevala da u tišini prihvati svoju sudbinu; ali je bes polako počeo da buja u njoj, sila iz koje će se roditi budućnost. Ali tek kad dođe vreme. Sve u svoje vreme.

Narednih devet godina nije prozborila nijednu reč, što je značilo da Vidjasagar, koji je znao toliko stvari, nije znao čak ni kako se ta devojčica zove. Zato je odlučio da je nazove Gangadevi i ona je bez prigovora prihvatila to ime i pomagala mu u sakupljanju bobica i korenja za jelo, čišćenju njihovog ubogog boravišta i izvlačenju vode iz bunara. Njemu je njena ćutljivost savršeno odgovarala jer je većinu vremena provodio utonuo u meditaciju, zaokupljen značenjem svetih spisa koje je učio napamet i potragom za odgovorima na dva velika pitanja: kao prvo, da li zaista postoji mudrost ili samo ludost, i kao drugo, i povezano s prvim, da li postoji stvar kao što je *vidja*, istinsko znanje, ili samo mnogo različitih vrsta neznanja, dok istinsko znanje, po kome je on dobio ime, poseduju samo bogovi? Osim toga, takođe je razmišljao o miru pitajući se kako može da se osigura pobeda nenasilja u doba koje je obilovalo nasiljem.

Eto, takvi su muškarci, razmišljala je Pampa Kampana. Muškarac je savršeno kadar da filozofira o miru i da istovremeno previđa činjenicu da je njegovo ophođenje prema bespomoćnoj devojčici koja spava u njegovoj pećini u potpunom neskladu sa njegovom filozofijom.

Dok je izrastala u mladu ženu, Pampa Kampana i dalje nije progovarala ni reči, ali je obilato pisala snažnim tečnim rukopisom, što je zapanjilo dotičnog mudraca koji ju je sve do tada smatrao nepismenom. Kad je na kraju progovorila, devojka mu je priznala da ni ona nije znala da ume da piše i da je za njenu pismenost verovatno zaslužna intervencija milostive boginje. Pisala je skoro svakog dana, dopuštajući Vidjasagaru da čita njene spise, i tako je, tokom tih devet godina, zadivljeni mudrac postao prvi svedok njene pomaljavuće pesničke genijalnosti. To je bio period kad je Pampa Kampana sastavila ono što će postati uvod u njenu *Pesmu o pobedi i porazu*. Glavni

deo te poeme biće fokusiran na istoriju Bisnage, od njenog stvaranja do uništenja, ali te stvari su još ležale u budućnosti. Uvod se bavio drevnim danima, pripovedajući priču o kraljevstvu majmuna koje se zvalo Kiškinda i koje je cvetalo u tom području u pradavno basnoslovno doba, i obuhvatao živopisan prikaz života i dela gospoda Hanumana, kralja majmuna, koji je mogao da postane velik kao planina i da preskoči more. Današnji učenjaci i obični čitaoci dele mišljenje da stihovi Pampe Kampane po svom kvalitetu stoje rame uz rame sa jezikom same *Ramajane*, a možda ga čak i nadmašuju.

Po isteku tih devet godina na scenu su stupila dvojica braće Sangama: visok, sedokos i naočit stariji brat koji je stajao veoma mirno i gledao čoveku duboko u oči, kao da može da mu pročita misli, i onaj drugi, mnogo mlađi, niskog i zaokrugljenog stasa, koji je neprestano zujao oko starijeg brata, i svih ostalih, kao pčela. Oni su bili govedari iz brdske varoši po imenu Guti i jednog dana su rešili da krenu u rat, budući da je rat u to vreme bio jedna od rastućih delatnosti; stupili su u vojsku sitnog lokalnog plemića i, budući amateri u umetnosti ubijanja, pali u zarobljeništvo delhijskog sultana, nakon čega su poslali na sever, gde su, u pokušaju da spasu živu glavu, glumili da su prihvatili veru ljudi koji su ih zarobili, i potom uspeli da pobegnu, odbacivši novousvojenu veru kao nepoželjni ogrtač, šmugnuvši pre nego što su bili podvrgnuti obrezivanju koje je nalagala religija u koju nisu verovali. Kako su objasnili kad su stigli do *mata*, njih dvojica su poticali iz tih krajeva pa su čuli za mudrost mudraca Vidjasagara i, da budu iskreni, takođe su čuli za lepotu ćutljive mlade žene koja je živela s njim, te su tako došli kod njih u potrazi za dobrim savetom.

Naravno, nisu došli praznih ruku. Doneli su korpe pune svežeg voća, vreću oraha i ćup pun mleka od omiljene im krave, a povrh toga i džak semena, koje će im, kako će se ubrzo ispostaviti, promeniti život. Takođe su rekli da se zovu Huka i Buka Sangama – pri čemu je Huka bio naočit stariji brat, a Buka mladi pčelac – i da su nakon bekstva sa severa rešili da potraže novo životno usmerenje. Nakon te vojničke avanture, čuvanje krava više nije moglo da ih ispuni, objasnili su, njihovi horizonti su postali širi a ambicije veće, te bi stoga

bili zahvalni za bilo kakvo vođstvo koje bi tu mogli da dobiju, za naj-majušniji talasić iz neizmernog Okeana Znanja, najtiši šapat iz dubina mudrosti, bilo šta što je dotični mudrac bio voljan da im podari i što će im pokazati put. „Čuli smo da si ti veliki apostol mira“, objasnio je Huka Sangama. „Nakon nedavnih iskustava, nas dvojica nismo radi da nastavimo s vojničkim životom. I zato te molimo da nam pokažeš plodove koji niču iz nenasilja.“

Na sveopšte iznenađenje, odgovor nisu dobili od dotičnog monaha, već od njegove osamnaestogodišnje družbenice, koja im se obratila običnim razgovornim glasom, snažnim i dubokim, glasom koji ničim nije odavao da je tihovao punih devet godina. Glasom koji je istog časa zaveo oba brata. „Zamislite da imate džak semena“, rekla je Pampa Kampana. „I zamislite da možete da posadite to seme tako da iz njega nikne grad, sa sve žiteljima, kao da su ljudi biljke koje pupe i cvetaju u proleće i venu na jesen. Zamislite da iz tog semena mogu da se začnu čitave generacije, da iz njega može da nastane nova istorija, nova stvarnost, novo carstvo. I zamislite da to seme vas dvojicu može da pretvori u kraljeve, i vašu decu posle vas, i decu vaše dece.“

„Dobro zvuči“, rekao je mladi Buka, rečitiji od dvojice braće. „Ali gde da pronađemo takvo seme? Istina, mi smo samo ubogi pastiri, ali nismo baš toliko naivni da verujemo u bajke.“

„Vaše prezime, Sangama, predstavlja znak“, odgovorila je ona. „*Sangam* znači slivanje, isto kao što reka Pampa nastaje spajanjem reka Tunge i Badre, stvorenih od znoja koji se sa dve strane sliva niz glavu gospoda Višnua, što simbolizuje spajanje različitih delova u novu celinu. To je vaša sudbina. Idite do mesta gde su se one žene žrtvovale, do svetog mesta gde je moja majka izgubila život, što je takođe mesto gde su u drevna vremena gospod Rama i njegov brat Lakšmana udružili snage sa moćnim gospodom Hanumanom od Kiškinde i upustili se u boj sa mnogoglavim Ravanom od Lanke koji je oteo gospu Situ. Vas dvojica ste braća, isto kao Rama i Lakšmana. Idite tamo i podignite svoj grad.“

Tad se oglasio i mudrac. „To što ste pastiri nije tako loš početak“, rekao je. „Znate, pastiri su takođe osnovali sultanat Golkonu

– štaviše, značenje tog imena je 'pastirsko brdo' – ali se tim pastirima posrećilo da nabasaju na mesto bogato dijamantima i sad su vladari dijamantskog kraljevstva koji raspolažu sa Dvadeset tri rudnika, koji su pronašli najviše ružičastih dijamanta na svetu i u čijem se posedu nalazi Veliki prestoni dijamant* koji čuvaju u najdubljem lagumu svoje tvrđave na vrhu brda, najnepristupačnijeg zamka u zemlji, koji je još teže osvojiti nego Mehrangar, tamo gore u Džodpuru, ili tvrđavu Udajagiri, malo niže niz drum.“

„A vaše seme je još bolje od dijamanta“, dodala je mlada žena, pruživši im džak koji su doneli sa sobom.

„Šta? To seme?“, iznenađeno je upitao Buka. „Ali to je sasvim obično seme koje smo doneli kao poklon za vaš povrtnjak – tu imate seme okre, pasulja, zmijske tikve**, sve na gomili.“

Proročica je zavrtila glavom. „Više ne“, rekla je. „To je sad seme budućnosti. Seme iz kojeg će nići vaš grad.“

U tom trenutku oba brata su shvatila da su se duboko, istinski i zauvek zaljubili u tu prelepu neznanku koja je očigledno bila velika čarobnica ili bar žena kojoj je božanska milost podarila izvanredne moći. „Čuli smo da ti je Vidjasagar nadenuo ime Gangadevi“, rekao je Huka. „Ali kako se stvarno zoveš? To bih stvarno voleo da znam jer, dok budem razmišljao o tebi, želim da te zovem imenom koje su ti roditelji namenili.“

„Idite i podignite svoj grad“, odgovorila je ona. „I kad on nikne iz kamenja i prašine, vratite se ovde da mi ponovo postavite to pitanje. Možda ću vam tada odgovoriti.“

---

* Aluzija na veliki ružičasti dijamant koji je bio ugrađen u presto mogulskog cara Šaha Džahana. (Prim. prev.)

** Vrsta tikve penjačice sa velikim duguljastim visećim plodovima „zmijskog“ oblika. (Prim. prev.)

Kad su stigli do naznačenog mesta i razbacali seme, srca ispunjenog velikom zbunjenošću i samo tračkom nade, dvojica braće Sangama popeli su se do vrha brda prekrivenog ogromnim kamenjem i trnovitom šikarom koja im je parala seljačku odeću i seli na zemlju pod suncem poznog popodneva da čekaju i motre. Posle jedva sat vremena videli su kako vazduh počinje da svetluca, kao što se dešava u najvrelije sate najvreljih dana, a onda je pred njihovim zabezeknutim očima počeo da niče volšeban grad, kamena zdanja iz centralne zone koja su džikljala iz stenovitog tla, a odmah za njima veličanstvena kraljevska palata i prvi veliki hram. (On će nakon toga zauvek ostati poznat kao Podzemni hram jer je nikao sa mesta ispod površine zemlje, a takođe kao Hram majmuna jer su se gotovo istog časa kad se pojavio ka njemu sjatili čopori dugorepih sivih majmuna koji su pripadali vrsti poznatoj kao Hanumanovi languri, koji su brbljali kao navijeni i čangrljali hramovskim zvonima, ali i zbog džinovskog kipa gospoda Hanumana koji je izronio zajedno sa hramom da stražari pored njegovih kapija.) Sve te i mnoge druge građevine izdigle su se u starinskoj raskoši gledajući naniže ka palati i Kraljevskom kompleksu koji se pružao na udaljenom kraju duge pijačne ulice. Straćare od nabijene zemlje, drvene građe i kravlje balege takođe su suknule uvis, mada u daleko skromnijem maniru, na rubovima grada.